

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIALPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési árak:
Negyedévre 20 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
STEFÁN BÉLA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Eendröd, Széchenyi utca 2.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett
közlünk.

„Ime, a véreb”

A budapesti Kir. Törvényszék Rákosi Mátyás volt népbiztos — felségsértés, lázadás büntette, huszonnégy bűntettében mint tettest, tizenhét bűntettében mint felelős, és végül pénzhamisítás büntetéseben mint tettest — életfogytiglani fegyházra ítélte.

Heteket át borzalommal és fájo keserűséggel olvastuk az eskü alatt valló tanúk átélt rettentő gyötrelmét, a minden indok és törvényes alap nélkül megölt gazdák, tisztviselők és papok embertelen kínzásait és hóliértmunkái felülmúló kegyetlen kivégzéseit, szegyenkeve gondoltunk vissza arra a borzalmas időre, amikor az alvilág, a hitletlenség és nemzetellen irányzatok fenevadjai uralták a szegény országot.

Hová jutott az Árpádok, a szent István, Mátyás ezer éves országa?

A négy és fél hónapos „szocialista-kommunista uralom” — kiverte a fegyvert a kezünkől, megbontotta hadseregünket, megbénította a nemzet öntudatát és ellenálló képességét. — Guzsaköve kellett néznünk, hogy balkáni hordák mint „győztes vitézek” vonultak be Pest utcáira és kifosztották, szétarabolhatták, évtizedekig koldussá tették a mi drága, sok vértől ázott, de hívány semmi népektől soha le nem igazolt szép hazánkat.

— „Négy felé kellene vágni és körülhordozni városokon falukon keresztül — ezeket a nemzetgyilkosokat”, — mondotta a napokban egy öreg magyar birtokos. — Indokolása ez volt: „A magyarság tanulna meg ebből, mivel lesz nemzete és hona, amikor férfiai elernyednek és mindenféle istentelen irányzatoknak behódolnak, vagy legalább is az ellen utolsó lehetőségükig nem küzdenek. Azok pedig, akik még most is kacérkodnak a bolsevista vagy más nemzetközi felforgató irányzatokkal, lássák, hogy mi lesz a vége és jutalma a magyarság és az ország vörös árulóinak.”

„Rákosit a forradalom hasznélvezőjének” bélyegezte a magyar bíróság.

Bölesen mondta. — Pénz, állás, hírnév, jólét, uralomvágy — minden hozzáértés, előrelátás, becsület és lelkiismeret nélkül — vezették ezeket a söpredék fajzatokat.

És mit látunk?

A francia parlamentben Longuet szocialista képviselő, az angol képviselőházban Mr. Dingle Foot liberális képviselő — a két nagy hatalom közbenlépését kívánják — az egyik „véreb” érdekében.

Nos nemde világos, hogy a kommunizmus — a szocializmus, — a liberálizmus egy gyékényen drul. Ha valamelyiknek a tyukszemére lépnek, felajdul mind a három. „Egy kutya” — mondaná a falusi ember, — csak a nyakravaló más.

Hol voltak ezek a fajvédő idegen urak, amikor Oroszországban a polgári társadalom, a gazdák, az iparosok, a papság, az apácák ezreit és százezreit üldözték és végezték ki rettenetes kínzások között?

Hol voltak, amikor Mexikóban a katolikus nép tízezreit állították szuronyok elé és üldözték hátára papjaikkal együtt hitük és zgyházukhoz való hűségese ragaszkodásuk miatt?

Hol voltak a spanyol forradalmak idején, amikor sok száz pap szenvedett vértanui halált Krisztusáért és hivatásáért? A művészet csodás remekműveit égették fel vagy pusztították el, miért nem interpelláltak akkor az emberiség és humanizmus nevében?

Csak most fáj nekik a törvény szigora? Most amikor a magyar integritás, a magyar dicső múlt és egy nemzet jövőjének hitvány sirásói közül egy vérebet felezősségre vonunk?

Elkerülte a bitófát Rákosi Mátyás. — De a magyar nép szívében mindörökké kivégzi ezeket az ördögi kalózat minden irányzatukkal és elvükkel együtt. — Népies szólással nem népbiztosoknak, hanem „népnyilkosoknak” sőt egyesek „népnyilkosoknak” nevezik a szovjet andok vezetőit. Rászolgálnak e névre, de érzésre is egyaránt. Egy élet kevés volna hozzá, hogy az ország és magyar nép ellen elkövetett szörnyű bűneiket levezekeljék.

Egyet mégis ne felejtünk: utolsó körömszakadásig küzdeni és védekezni — a liberális, a szociáldemokrata — kommunista érdektársaság egy gyökérből fakadó nadragulyája: — a nemzetköziség istentelen és nemzetellen megfélemlítő, a magyarság egységét szétbomlasztó irányzata ellen!

Drága tandíjjal fizettünk, legalább ezt tanuljuk meg!

EGY KÓRHÁZ

betegszobáin vezetett végig az orvos. Magyarázta a modern berendezést, megmutatta a kórtermeket és a különlegesebb betegeket. Végül mutatóit egy betegre, aki szinte hihetetlenül beteg már csak injekciókkal él. Lehet, hogy életben marad, de akármelyik pillanatban meghalhat, — mondotta az orvos. Ha megél is, egész életében beteg marad, ennek az embernek már nem lehet több terve és vágya az életben. Utána azonban hozzátette: — elvégre ez a beteg nem teher róla; — de hányan vannak olyanok, akik jóllehet egészségesek és csak azért élnek, hogy éljenek. Olyanok, mint a háztetőn a verebek, ha sokan vannak károsak, a kevés nem számít belőlük, de hozzátartoznak valahogy a világhoz.

Eszembe jutott ennek az orvosnak a beszéde, amikor az agg Simeonról olvastam az evangéliumban. Ime itt van egy férfi, akiben a remény tartja az életet. Valósággal lelki injekciókkal él, nemesak azért, hogy éljen, hanem él, mert látni akarja a Megváltót azzal a gondolattal, hogy most már diadalra jut az ő vallásos, istenes életfelfogása a megszületett Megváltóban.

Ez az agg ember igazi férfi volt. Nem olyan, mint a háztetői verebe, amelyik ma van, holnap nincs s még csak föl sem lünik. Ez az ember nem olyan, mint az út pora, amelybe minden járókelő a saját lábnyomát tapossa bele. Ez az ember tudott szépen élni a saját meggyőződéséért. — A modern ember gunyorosan nézi, de állhatatosságát, hűségese kitartását — hitében, nemes életmódjában követni nem tudja. Hiába, ideális jellemet — csak az Úr kegyelme alakít!

Mikor Wellington szemben állt a nagy Napoleonnal, seregei már hátrálni kezdtek és az arcvonal bomladozott. De Wellington kemény katona-ember volt, aki hit a győzelemben, tartotta a frontot a végsőig — még idejében megérkezett a felmentő csapat s döntő győzelmet aratott.

Lehet, hogy az ő kitartása és keménysége kudarcot is vallhatott volna. De mi ker. kat. férfiak és nők, akik nem csalatkozhatunk a krisztusi segítségben, miért veszüljük el a türelmünket, a kitartásunkat, amikor a legizantabb ügyről van szó — Krisztus ügyéről és harcáról.

Reméljük, ugy a ker. kat. igazság megszületését minden-

HAMVAZÓSZERDÁN

Karnevált hercege leteszi fényes koronáját. A bálteremből egyenesen a templomba szelünk. Még aikunkon van a farsang mosolya, szemünkben a mulatozás tüze, agyunkon a mámor köde — és az Egyház szolgálja hamut hint fejünkre: „Emlékezzél ember...”

Emlékezzél arról, hogy nem mulatságra és szórakozásra vagy teremve, hanem munkára. Emlékezzél, hogy nem a báliselyem a te igaziruhád, hanem a bűnbánal daróca. Emlékezzél, hogy minden daridónak, minden farsangi királyságnak vége szakad egyszer, hogy minden farsangnak megvan a bójja. „Emlékezzél ember, hogy por vagy és pórrá leszel.”

Ó az Egyház nem akarja lelopni ajkunkról a mosolyt, nem akarja elvenni jókedvünket, nem kívánja, hogy mindig szomorú legyen az arcunk és könnyes a szemünk. A jókedvnek és szórakozásnak is van helye és ideje. Szent Pál azt írja híveinek: „Örvendjétek és még egyszer mondom örvendjétek — de az Urban”! Ebben is legyen határ! A szórakozás nem cél, hanem csak eszköz. Arravaló, hogy a mindennapi élet robotjában elfásult lelket felüdítse, hogy újult erővel húzhassa majd tovább a kenyérkérésés nehéz igáját.

Ezért emeli fel az Egyház figyelmeztető szavát: ne add át magad teljesen a márnak, ne kergess fényes lidérceket, ne a bálteremben keresd a boldogságot.

A régi rege azt tartja, hogy a fönix madár, ha megöregedik, elfárad, tűzbe veti magát és onnan megifjodva, újult erővel kap szárnyra. — Az élet ezer bájában mi is megrokkantunk és elfáradtunk; most farsangkor belevetjük magunkat a vidámság, a kedély lángoló, tisztességes élvezetek tűzébe. Vigyázzunk, hogy miként a fönix, megifjodva kerülünk ki onnan, nem pedig leégve. Vigyázzunk, hogy nagybajtban ne kelljen siratnunk a farsang bűneit!

K. —

kor, mint az agg Simeon, reméljük úgy a diadalra jutást, mint ahogy Wellington hit a győzelemben. Mi nem csalatkozhatunk, mert Krisztus mondotta: „Én veletek vagyok mindennap egész a világ végéig.”

F.

KATOLIKUS ACTIÓ

Családvédelmi gyűlés a fővárosban

Serédi Jusztinián hercegprímás új törvényjavaslata.

Az Actio Catholica vasárnap nagy monstre gyűlést tartott a Városi Színházban. A magyar katolikus közélet kiválóságai, sok ezer férfi töltötte meg zsufolásig az óriási méretű középületet, hogy meghallgassa vezéreinek felvilágosításait és utmutatásait a keresztény magyar családi élet megmentési akciójában.

Gévay-Wolf Nándor ny. államtitkár megnyitó beszédében változta azokat a kívánatos intézkedéseket, amelyet a család védelme érdekében a társadalomnak, egyháznak és magának az államnak is sürgősen kifejeznie és végrehajtania kell.

Dr. Egyed István egyetemi tanár mélyen szántó előadást tartott a család — és erkölcsvédelem nemzetvédő szükségességéről.

— Megnehezült a családalapítás és kitolódott annak kora, de megcsökkent a családalapítási vágy is, az erkölcsök általános romlása és a szabadszerelm térhódítása következtében. A család válságát másodsorban a gyermekektől való félelem okozza. Ennek is vannak gazdasági okai, de még többször indokolatlan kényelem, fényűzési vágy, a házasság valódi céljainak félreismerése. A gyermektelenség és egyke nemcsak értékes nemzedéktől fosztja meg a nemzetet, de a családi életet is valódi tartalmától. Harmadsorban a családi kötelek meglazulása jön figyelembe. Végre a családi kötelek felbomlását kell említeni. A könnyelmű házasságok és a gyors válások korszakát éljük. Az elváltan és különváltan élő szülők gyermekeinek kétségbeesztő helyzetére koronként éles fénycsóvát vet egy-egy bűnügy tárgyalása.

Pusztán jogieszközökkel erkölcsöt és családot megmenteni nem lehet: a közszellem gyökeres átalakítására és a gazdasági előfeltételek megmentésére van szükség. De a reformmunkának a jogi eszközeit sem szabad alábecsülni. A szeméremértő iratok, képek és falragaszok büntetésére, a fogamzást akadályozó szerek hirdetésének tiltására, a káromkodásra, a vallásgyalázásra, a prostitúcióra, a közérkölciség védelmére vannak jogszabályaink, de a közönség tulnyomó része nem tud róluk és nem tesz feljelentést, a hatóságok pedig hivatalból aránylag kevésbé terjeszkednek ki ezekre a cselekményekre.

— A házassági jog terén mindenben az Egyház álláspontját kell érvényesíteni. A házasság komolyságát előmozdítaná a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálat. Határozottabb védelmet igényelnek az

elváltan és külön váltan élő szülők gyermekei, valamint a házasságon kívül született gyermekek. A gyámhatóság hatályosabb beavatkozási joga is kedvező eredményeket hozhat.

— A közszolgálati jogban megfelelő fizetésrendezés, a családi pótlék kiépítése, a férjes nők közszolgálatának korlátozása látszik kívánatosnak.

— A közegészség és közérkölciség fogozottabb védelmére új szabályozást igényel a cseléd-, dajka- és a bábakérdés. Egészséges lakáspolitikai, szigorubb erkölcsrendészeti ellenőrzés, a közismert magzatelhajítóknak dologkerülők mintájára való kezelése egészen ki ezeket a rendelkezéseket.

Korlátozni kellene a szennyírodalom terjesztését, a családi élettel, női becsülettel kapcsolatos bírói tárgyalások nyilvánosságát.

Ez igazi nemzetmentő és nemzetvédő program, amely nélkül nincs magyar jövő. A katolikus férfitársadalom tehát bontsa ki és vigye diadalra az erkölcsi integritás lobogóját.

Krüger Aladár dr. országgyűlési képviselő hangoztatja, hogy az előterjesztett kívánások propagálásával és az életbe való átültetésével nemcsak a magyar katolikus, hanem az egész nemzet, nemcsak a magyarság, hanem az egész világ minden népének jobb jövőjét kívánja szolgálni. Nemcsak ezt a nemzedéket, hanem az utánuk következőket is, hogy megállhassák helyüket abban a küzdelemben, amely Róma és Moszkva, Szent Péter utóda és Lenin utóda, a sátán és Krisztus között folyik. Ebben a harcban Szent István Magyarországnak ott kell lennie a győztesek között Krisztus mellett.

Arról szólott ezután a szónok, hogy a sajtó felrzza a kényelemszerelőket és cselekvésre, végső erőfeszítésre biztatja őket. Olyan, mint a vérátömlesztés, átviszi a maga vérét az olvasóba. Csak olyan sajtóra van szükség, amely egészséges vért visz át a halálos betegségben szynylódó társadalomba.

Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás emelkedett fel ezután és a családvédelmi actio további irányelvei szempontjából rendkívüli fontosságú bejelentést tett.

— A pápa koronázási évfordulóján gyermeki szeretettel és ragaszkodással imádkoztunk az Isten házában a kereszténység nagy családjának közös atyjáért, a szentséges római pápáért és utána összejöttünk családvédő gyűlésre, hogy itt megvizsgáljuk

a sajnos, egyre jobban bomlózó magyar családoknak a helyzetét. Amikor ezt vizsgáltuk, az orvosságot a gazdasági, szociális, családvédelmi, jogi, különösen a sajtó útján való felkarolásban, illetőleg a családoknak támogatásában jelöltük meg.

— Nekünk azzal a férfias elhatározással kell erről az összejövetelről haza mennünk, hogy minden tőlünk telhető megteszünk a magyar családok szilárdságának és gyermekáldásának biztosítására.

Amely nemzetnek alapsajtói, a nemzetet összetevő családok szétbomlanak, vagy terméketlenek maradnak, annak a nemzetnek jelene sivár, jövője kétségbeesztő.

Mint hogy pedig a tapasztalat azt bizonyítja hogy a

családok szilárdságát és gyermekáldását elsősorban a házasságok szilárdsága biztosítja,

épp ezért nyilvánvaló, hogy eminens államérdek a házasságok szilárdságának biztosítása. A családok szétzúllásának, terméketlenségének, a házasságok ingadozásának különféle okai vannak. Az egyik ok kétségtelenül gazdasági. Ahol nincs meg a család alapítására és normális fenntartására szükséges gazdasági bázis, ott vagy egyáltalában nem is alapítanak családot, vagy ha megalapítják, az legtöbbször terméketlen lesz és igen sokszor válással végződik. Ezeket a bajokat azonban magukból a gazdasági nehézségekből kimagyarázni nem lehet, hiszen

a család szétzúllása és gyermektelensége nem éppen a legszegényebb emberek között fordul elő, hanem a tehetősebbeknél, azoknál, akik igen szépen felnevelhetnének több gyermeket is. Gazdasági nehézségekről itt tulajdonképpen nincsen szó, csak hivatkozás történik rá, mert ugyanazok az emberek, akik gazdasági nehézségekre hivatkozva nem akarnak gyermekeket eltartani, el tudnak tartani két-három asszonyt is,

pedig ezeknek az eltartása többbe kerül, mint négy-öt gyermeké.

Az 1894. évi XXXI. törvénycikk nem váltotta be azokat a reményeket, amelyeket követelői és alkotói hozzá fűztek, hanem azzal, hogy a válás lehetőségét nemcsak elvben mondotta ki, de gyakorlatban, különösen a híres 77. paragrafus alapján, szinte általánossá tette,

ez a törvény 40 esztendő alatt teljesen megváltoztatta az embereknek a házasságról való fogalmát is. Előkészítette az utját a család általános felbomlásának és a gyermektelenségnek.

Van tehát házasság, de nincs magyar gyermek! Mivel a tapasztalat azt mutatja, hogy a polgári

házassággal szemben az egyházi házasságok sokkal szilárdabbak, sokkal jobban összetartják a családot és rendszeren gyermekáldás is bőségesen van rajtuk, ezért eminens államérdek, hogy az egyházi házasságokat minden erőnkkel felkaroljuk, mert csak úgy tudjuk a házasságon keresztül a családok szilárdságát és a gyermekáldást biztosítani. Hogy pedig ezt elérhesstük,

nekünk törvényes eszközökkel arra kell törekednünk, hogy a polgári házasságról szóló törvényt hatályon kívül helyezzük.

Ha az állam a maga erejét az egyházaknak köszöni, akkor mutassa meg bizalmát az egyházak iránt azzal is, hogy az egyházak előtt kötött házasságokat a maga szempontjából is hatályosnak ismeri el, anélkül, hogy a házasság feleket polgári házasságra kötelezné. Ennek semmi, de semmi komoly akadályát nem látom. Én ezzel a törvénnyel nem a vallásfelekezeteknek egymáshoz való viszonyát kívánom rendezni, hanem az állam viszonyát egyes vallásfelekezetekhez a házasságjog kérdésében.

Annak a biztos reményemnek adok kifejezést, hogy nem katolikus testvéreink is megértik és a nemzet érdekében támogatják ezt a mozgalmat.

Ez a törvényjavaslat, ha törvényerőre emelkedik, tulajdonképpen semmi új dolgot nem fog jelenteni, jogilag nézve a dolgot. Hiszen így volt 900 esztendőig, amikor az állam az egyházak előtt kötött házasságokat hatályosoknak ismerte el.

Igy maradt akkor is, amikor az 1894. évi XXXI. tc. hatályba lépett. Horvátországban és így van még ma is az 1895. előtt kötött tisztán egyházi házasságoknál. Azokat is hatályosoknak ismerik el anélkül, hogy polgári házasságkötés történt volna. Ha ez a törvényjavaslat törvényerőre emelkedik, meg vagyok győződve arról, hogy rövid idő alatt nagy, üdvös és előnyös változás lesz tapasztalható a házasságok, családok és gyermekszületek körül.

Adja Isten, azzal a tudattal távozhatunk erről a helyről, hogy az angol királlyal mi is elmondhassuk majd egyszer — s biztosan el is mondjuk, ha ez a javaslat törvényerőre emelkedik! — hogy a világválságban mi nem féltjük a magyart, mi reméljük, tudjuk, hogy ez a nemzet szerencsésen átmegy majd, átgázol a világválságon, mert a magyar házasságok, a magyar családok tisztasága és erkölcsössége erőt és jövőndő nemzedéket ad a magyarnak.

Nagy beszéde után percekig ünnepelték a hercegprímást a családvédelmi gyűlés résztvevői, akik befejezésül a pápai himnuszt énekelték el.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Eljegyzés. Varga Ferenc endrődugari katolikus tanító eljegyezte Nádhera Anna endrőd-décspáskúmi rk. tanítónőt. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Dr. Oláh József turkevei ügyvéd eljegyezte Bence Mária Endrődöt.

Tanfelügyelői látogatás. Dr. Jung Miklós kir. tanfelügyelő február 13-án Endrődre érkezett és megkezdte a katolikus iskolák hivatalos látogatását.

Kihallgatások a községházán. Dr. Heinrich Dezső tb. főszolgabíró, vármegyei aljegyző szerdán községünkbe érkezett és kihallgatásokat fogantatott a községházán.

Kápolnát építenek a debreceni katolikusok. Debrecen várososa felkéri a katolikus egyházközsegeknek, amely társadalmi gyűlés után összefölt pénzből még tavasszal felépíti ezen a helyen kápolnákat. — A némes akció Kummergruber Emil kegyesrendi tanár vezetésével a Katolikus Onthon agilis tagjai kezdeményezték.

Békésvármegye Közigazgatási Bizottságának Népkielégítési Bizottsága hétfői gyűlésen akként döntött, hogy a *polyákhalmi elemi iskola felállításával az endrői rk. egyházközseget bizzam meg*, mint amely a közseggel hasonló feltételek mellett, méltányos adamségély folyosításával hajlandó vállalni az iskola fenntartását.

Kisgyűlési tagok választása. Békésvármegye Torvényhatósági Bizottsága a gyomai járás részéről kisgyűlési rendes tagja Csernus Mihály opátpérbánost, pótagokká Chisztján Kálmán dr. ügyvédet és dr. Havtár Gyula közjegyzőt választotta meg. Ennek feltűnést és általános visszajelzést kellett, hogy néhány község evangélikus bizottsági tagjai ellenpropagandát indítottak a hivatalos lista két katolikus lelkes tagja: báró Apor Vilmos és Csernus Mihály apátpérbanosok ellen. Nemrégiben választotta meg örökös tagjaul a Torvényhatóság dr. Raffay Sandor evangélikus főpásztor. Bar a katolikus bizottsági tagok Raffay korábbi beavatkozását a vármegye vezetői állásainak betöltésénél többször kifogásolták, a vallásbéke érdekében egy szóval sem nehezmenyesték Raffay jelöltetését és megválasztását. Egyhangulag ment keresztül. Annál furcsább, hogy lépten-nyomon előfordul katolikusellenes tendencia egyes fanatikus protestáns vezetők részéről. Sajnálatos volt még, hogy ezt a manóvert néhány endrői "katolikus" bizottsági tag is támogatta. — Azt mondják, hogy a nádi-veréb a legcsunyahh madár, amely a saját fészket is bepiszkítja. Felőtt emberektől más eljárást várt volna Endrőd katolikus népe.

Tiltott műtétet végzett a feleségén egy csizmadia. Szekeres Árpád lápi községi orvoshoz beállított Turóczi János 45 éves csizmadia mester és kétségbeesetten közölte az orvossal, hogy siessen hozzájuk, mert felesége haldoklik. Az orvos azonnal elment a csizmadiaival s az asszonyt eszméletlenül, súlyos állapotban találta. Csakhamar megállapította, hogy a szerencsétlen asszonyon tiltoit műtétet végeztek. Turóczi né rövid időre magához lért s ekkor elmondotta, hogy a műtétet a férfi segítségével saját maga végezte el. Ekkor ismét elvesztette eszméletét és rövidesen meghalt.

Három kisgyermek tragikus halála. Kemence községben Hujnal József gazdálkodó két és fél éves Ilonka nevű leánykája Nagy Mihálynénál volt gondozásban. Amikor a kisgyermek egyedül játszadozott a konyhában, magára rántotta a forró krumplilevest, amely úgy öszszeszegettte, hogy a kisleány sérüléseibe belehalt. — **Nagykálón Kedves Ilonka** négy esztendő kisleány szüleinek távollétében a tűzhely mellett játszadozott. Egy kipattanó szikra angra gyújtotta a ruháját s amikor szülei hazatértek, már csak kisleányuk megszenesedett holttestére találtak. — **Vilmány községben Raspek Lajos** gazda kéteszjendős Etelka leánya, amikor szülei nem voltak otthon, patogatott kukoricát eszegetett. Néhány szem valahogy a légröcsővébe jutott és megfulladt.

Többször volt büntetve tiltott műtétért Sulyok Sandorné lunapatai asszony. Gyakran néhány liter kukoricáért végzett tiltott műtétet az asszony, aki most a kalocsai törvényszék elé került. A bíróság sulyokné nyolc hónapi börtönrre ítélte.

Halálra ítélték a csökmői arzén-per egyik vádlottját. — A debreceni törvényszék a csökmői arzén-per vádlottjai közül **Sz. Nagy Jánosné** egy rendbeli gyilkosság büntetésében mondta ki bűnösnek és ezért halálra ítélte. **L. Kiss Lajosné** etefogvígylani fegyházra, **Z. Nagy Bálintné** 15 évi fegyházra, illetve a törvényszék, míg a többi vádlottakat bizonyítékok hiányában felmentette.

Tiltott műtétért letartóztatnak két szülésznőt. A dunaföldvári esendőség letartóztatna **Buta Károlyné** és **Miskolczi Ignácné** dunaföldvári szülésznőket, akik ellen az a gyánu merült fel, hogy az utóbbi időben több tiltott műtétet hajtottak végre. Legutóbb két fiatal korú leány belsmerő vallomása után a szülésznőket a szekszárdi ügyészség fegyházába szállították.

Az Endrői Kereskedelmi Kör febr. 23-án, szombaton este 8 órakor tartta szokásos farsangi teázását Endrődön a Szabó Gusztáv féle vendéglőben levő helyiségében.

A Szeretet-asztaltársaság jótekonycalu összejövetelt rendez farsang hétfőjén a Katolikus Népházban.

Halálos pipázás. Nagynardán hétfőn este **Tallosz Ferenc** 84 éves gazda pipával a szájában feküdt le éjszakai pihenőre. A meleg szobában elnyomta az álm, pipájából kihullott a parázs, meggyújtotta az ögvneműt és az öreg gazda reggeire jóformán szénné égett. A szomszédok máresak megszenesedett holttestére bukkantak rá.

A gyulai törvényszék büntetőtanácsa hét napig tárgyalta Gyomai Hartenstein Ignác gabonakereskedő sikkasztási és csalási bűnügyét. Hartenstein rengeteg gabonát fogadott el beraktározásra, tönkrement és nem tudott fizetni üzleifeleinek. Hetvennyolc rendbeli csalással és két rendbeli sikkasztással vádolják a gabonakereskedőt. Mintegy 180 tanult hallgattak ki, akik elmondották, miképpen károsította meg őket Hartenstein. A tanúkihallgatásokat tegnap befejezték és a bíróság tagjai visszautaztak Gyulára, ahol később folytatják a tárgyalást.

Lépfenés marhahúst mért ki. Az elcsatolt **Szaján** községben Szabó Pál gazda levágta egyik tehenét, mely már napok óta beteg volt. A illokban levágott marha húsa olcsó pénzen kimerje a faluban. Legalább nyolcvan család vásárolt belőle. Mikor a gazda eladta a beteg marha húsa, felébredt benne a lelkiismeret és a tehen máját és belső részeit elvitte az állatorvoshoz, aki nyomban megállapította, hogy lépfenében megbetegedett állat húsa mérte ki a gazda. A gazdát letartóztatták.

Közel két és félmillió ember halt éhen 1933-ban. Az inség enyhítésére alakult genfi nemzetközi bizottság megrendítő jelentést tett közzé. A jelentés szerint 1933-ban 23 millió ember halt éhen. A legtöbb ember Oroszországban, (1 millió) Kínában és Indiában esett áldozatul az élelmiszerhiánynak. — Ugyanabban az esztendőben 568.000 vagon gabonát, 144.000 vagon rizst, 267.000 zsák kávé és 2 és félmillió kilogramm cukrot semmisítettek meg a világon, hogy megakadályozzák az áruk esését.

Dr. Zeőke Antal, a kerület országgyűlési képviselője, az endrői **Egységes Munkás Onthon** házmegyveit alapra egy száz pengőt adományozott.

A Katolikus Népszövetség Kisgazda Kör szerdán tartotta szokásos évi vacsoráját a Népház nagytermében, amelyet szofalásig megtöltött a több százra felült résztvevő. A társadalom minden osztálya, a különféle egyesületek képviselve voltak. Emelte a szépen sikerült estét fényét azon meglisztelő esemény, hogy a kerület képviselője **Dr. Zeőke Antal** is leutazott az ünnepélyes vacsorára, továbbá jelöltökkel tisztelték meg azt — **Varju József** elnök meghívására — **Dr. Heinrich Dezső** tb. főszolgabíró, **Dr. Jung Miklós** kir. tanfelügyelő és **Bakos József** tb. főszolgabíró is. **Varju József** elnök üdvözlő szavai után **Csernus Mihály** apátpérbanos nagyhatású beszédben taglalta a társadalmi, vallási és faji szolidaritás fontosságát. A lelkiismeretes kötelességteljesítést, jószándékot és minden önösérdeket mellőző köztevékenységet, mint a haza és felebaráti szeretet alapereit jelölte meg követendő irányvűl. Meleg szavakkal köszöntötte az ilusztris vendégeket, Endrőd község népét, feloldésának, haladásának elősegítését kérte tőlük. — **Dr. Heinrich Dezső** tb. főbíró emelkedett hangú válaszában köszönte meg az üdvözlést, látja, hogy távolból a külső látszat más mutat, de ennek ellenére konstruktív munka folyik a község fejlesztése érdekében és megnyugtathatja a falu népét az irányban, hogy a vármegye Vezetősége meleg szeretettel karolta és karolja fel a jövőben is a fejlődésre hivatott nagy község minden jogos és méltányos kívánságát. **Dr. Zeőke Antal** képviselő szólt fel ezután a közönség sürgető kérelmére. A eselekvést jelölte meg azon bázisnak, amely országot és falu a jobb jövő felé indíthat. Rögzítsük elménkbe az egyetemes nagy magyar céll, erről ne sokat beszéljünk, de érdekében annál többet tegyünk falun—városon, parlamentben, külpolitikában egyaránt. — **Lelkes** éljenzéssel fogadott beszéde után **Tóth Imre** az Egységes Munkás Onthon elnöke tett hitvallást 273 tagtarsa nevében a keresetlen és nemzeti gondolatához való hűségükről, majd **Kovács Ferenc** iparistüllet elnök emelt poharral **Gömbös Gyula** Nemzeti Egységet munkáló törekvéseinek vármegyei vezérére dr. Fáy István főispánra, Lelkes ünneplés nyilvánult meg a rövid idő alatt is népsze ú Főispán nevének emítésakor. — A társaság a késői éjféli órákig vidám hangulatban volt együtt.

Közgazdaság

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a napokban tartotta évi közgyűlését, melyen különösen a gazdaadósságok rendezésével és a telepítés kérdéssel foglalkozott. A legközelebbi időben a gazdavédelem kérdésén minden részletében kidolgozott memorandummal fordulnak a kormányzathoz: — A telepítést csak az esetben tartják aktuálisnak, ha az állam részben a vételár, részben a beruházás céljaira megfelelő hitelt tud nyújtani — a földvásárló kis embereknek. — Követték, hogy a tőzsdén az u. n. tiszavidéki minőség-buza külön áron jegyeztessék.

Mennyi a buza feleslegünk? Élénk vitát idézett elő mostanában az a kérdés, hogy van-e még eladó buza mennyisége a gazdatársadalomnak. *Dr. Rege Károly* az OMGE főtitkára akként nyilatkozott, hogy számottevő felesleg ma már nincs. A meglevő csekély készletek már csak arra elegendőek, hogy a napi szükségletet, a konvenciót fedezzék és tartalékot nyújtsanak arra az esetre, ha az aratással kissé megkésnek. Ezzel szemben *Barkóczy*, az állam bécsi főkonzula azt állítja, hogy még több mint egy millió métermázsza magyar buza kerül eladás alá. — Lehet, hogy az ország más vidékein jobb a helyzet, de tény az, hogy Endrőd és vidékén számbavehető eladó buza nincs. —

Tavaszi vetőmagot kérnek az endrődi gazdák. Február 10-én az endrődi társadalmi egyesületek képviselői tartott népes értekezletet a Katolikus Népszöv. Kisgazda Kör helyiségében, ahol a rossz termés és teljesen kifogyott gabona-készlet következtében — aktuálissá vált tavaszi vetőmag-kölcsön akciót beszéltek meg. — Elhatározták, hogy a gazdasági felügyelőség útján és a vármegye Főispánjának kért támogatásával a Földművelésügyi Miniszterhez fordulnak különösen árpa és zab vetőmag kölcsön nyújtásáért.

Gyapjuárak megállapítását tárgyaltak elmúlt hetekben az illetékes körök. Mint olvassuk, a közönséges „paraszt-gyapjuár” különként 1.60 pengőt fognak mint legalacsonyabb árat fizetni.

A terménytőzsdén nagy hullámzást okozott a kormányzat azon jelentése, hogy április 10-én megszűnik a buza legalacsonyabb árának fixirozása. — Az első napokban csökkent is a buza ár, de mert a kínálat — a készletek fogyásával — kevés volt, az árak ismét emelkednek. 80 kilós tiszta vidéki buzát 18—18.35 ön jegyezték pesti átvétellel. Takarmány árpa 16—16.50, zab 16.15—16.35, morzsolt tengeri 13.25—13.40 P. között mozgott métermázsánkat,

Az állatvásár lanyhasága kétségbeejtő. Hetek óta folytonos tu felhajtásáról és árcsökkenéséről olvashatunk.

— A kisgazdák 150—160 kilós prima „szedett-sertéseikért” 60—66 fillért kapnak a ferencvárosi vásáron. — Ha a költségeket és apadást leszámítjuk, 48—52 filléres helyi árnak felel meg. — A feléretett tengeri árat sem fedezi ez, nem is beszélve a soványserítés értékéről, oltás költségeiről, az elhullott vagy lemaradt hizók okozta veszteségeiről. — A minimális termés mellett — a sertés, marha és borjú árlemorzsolódás végső katasztrófát jelent a kisgazda társadalomnak. — Pénzelné nem tud semmiből, megélhetése, termelési költségei, adósság és adóterhei elviselhetetlenné válnak. — Csak szomorúan legyint kezével, amikor telepítésekről olvas az újságokban — a mai szörnyű gazdasági helyzetben. „Nem elég a mai gazdakoldus, miért akarják szaporítani” - jegyezte meg egy „védett gazda”. Igaza van. — A kormányzat elismerésremélően feltornázza a gabona árakat. Nem rajta mult, hogy nem volt termés és így nincs mit eladnia a gazdának. — Most az állatárak szörnyű esésének megállítását és emelését várja és kéri a gazdaközönség az illetékesektől. — Más segítség nincs.

7.900 holddal csökkentik Ausztriában a cukorrépa területet. — Szövetkezeti alapon akarják megszerezni a franciák gyarmataik terményértékesítését. — Jugoszláviával való áruforgalmunk 1934-ben 14.4 millió behozatal mellett 11.8 millió kivitt eredményezett. Hiány a mi terhünkre 2.6 millió pengő. — A magyar műselyem gyárak 30 millió lírával tartoznak az olasz gyárosoknak. — Az új gyapjuren-delet 15-én lép életbe. — Több, mint háromezer vagon burgonyát exportált az elmúlt évi termésből a Magyar Burgonyakiviteli Egyesülés.

Hegedű tanítást vállal
Kappel Károly
a budapesti Zeneakadémia tanterve és módszere szerint.
Lakás: Endrőd
Kossuth L. u. 8.

MUNKÁSKÉRDÉS

Dr. Fáy István főispán — a szegény gyermekekért

Örömmel értesülünk arról, hogy a vármegyénk szociális gondolkodásu, meleg szívű főispánja — 150 P. segélyt küldött Klinghammer László tanító, főútkár útján azon céllal, hogy abból naponként 60-80 szegény iskolás gyermek tej és kenyér segélyben részesüljön. Mivel a legszegényebb családok gyermekei a mirhói, gyomavégyi és tantóföldi iskolába járnak, a Nemzeti Egység nőicsoportja e három iskola tanítónőjét: Vörös Juliát, Tóth Józsefnét és dr. Hanyecz Vincénét kérte fel a tej kiosztására az arra legjobban rászoruló iskolás gyermekek között. Az akció február 11-én indult meg.

Ugyancsak megkezdte *ebéldeltetési segélyakcióját a Női Liga* is. Az *Egységes Munkás Otthon*-ban minden délben 30 szegény gyermek kap meleg levest és kenyeret. Kérjük a lakosságot, hogy élelmiszer segélyét a mirhói iskolával szemben levő Otthonba sziveskedjék elküldeni.

KÖRÁVATÁS

Az Egységes Munkás Otthon nagy ünneppélyességgel avatta fel új körhelyiségét. A köravatás vacsorán megjelentek *Csernus Mihály* apátplébános, Bakos József főszolgabíró, Madarass Gyula gyomai kerületi párttitkár, Nyisztor Péter gyomai főútkár, Alapy Andor gyógyszerész, Walthier György polg. isk. igazgató, dr. Cseh József községi orvos, Stefan Béla és Csókási Béla tanárok, Orbók József és Kovács Mihály igazgató tanítók, Földföldy Béla, Kiss László és Székely Imre képviselők, a helyi körök küldöttei és a nemzeti alapon álló munkások hatalmas csoportja. Tóth Imre és Hornok Lajos elnökök után *Csernus Mihály* apátplébános tartott hatalmas buzdító beszédet a valláserkölcsi és nemzeti alapon szervezkedő öntudatos munkássághoz. Maid *Nyisztor Péter* gyomai főútkár fejtegette szépen felépített beszédében a magyar társadalom különféle osztályai egységbe tömörülésének fontos szükségességét. A *Klinghammer László* irányításával működő kör tagjainak száma rövid két hónap alatt a 300 felé közeledik. Amikor a 300 munkáscsalád szakítani mert a régi, szélhúzásra és a község munkásságának hírnevére szegényt hozó demagóg nemzetközi irányzattal, ez a világosan látás és férfias bátorság erőnyelű mutalja és dicséretére válik nemesak a vezetőknek, hanem az önludalra ébredt, saját érdekét okosan mérlegelő munkástömegnek is. Reméljük, hogy ez a kiállítás változatlan és kilátó lesz, másrészt meghozza megbecsülő értékelését az illetékesek előtt is.

F O H Á S Z .

írta: Bartna András.

Szívem kintől vérzik, beteg.
Jó Istenem
Gyógyítsd meg — jaj ugy szevedek!

Istenem, Uram mint kereslek —
Hol az Élet,
S onyhülése mély sebomnek?

Emelj fel, ha bűnös vagyok —
Te tán tudod:
Sirva bolyong az elhagyott!

Asztalodról adj le Étket —
Egy csöpp morzsa
Nem fogyasztja toritéked.

Csapat is adj, ha érdemlem —
Te tudod csak,
Hol mulattam, hol vótkeztem!

Érdem szerint sujts, vagy szánjál —
Nem hiszem, hogy
Te irgalmas legázzál!

Szívem sebe vérzik, bugyog —
Jó Istenem
Tán még imádkozni tudok!?

Imádkozni: szánjad, szánjad —
Isten — Ember —
Visszatérő kis szolgádat!

HIRDETÉSEK

Endrőd—Gyomai Takarékpénztár R. T. Endrőd

Fiókintézet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2. Folyósít rövidlejáratu mezőgazdasági kölcsönöket. **Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.** Foglalkozik a banküzlet minden ágával, szelvénybevételek, arany- és ezüstpénzek, valamint külföldi pénzek bevételeivel a mindenkori legmagasabb árfolyamon. Mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul áll rendelkezésre az igazgatóság.

Az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle gabonaneműt magas piaci áron vásárol.

Endrődön Kossuth u. 10 sz. ház, valamint a Nagypéres-dűlőben nyolc kis hold föld kedvező fizetési feltételek mellett **oicsón eladó.** Érdeklődni lehet Békéscsabán, a Békésmegyei Kereskedelmi Banknál.

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

útján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugtást szerezhet magának és családjának

Iratkozzék be tagul

mert ezáltal csekély havi tagsági díj ellenében oly összegű temetési segélyről gondoskodik, amelyből a gyógykezelés, temetés minden kiadása tedartható. A temetési segélyakciót a nagyváradi egyházmegyei Apostoli Kormányzó ur 1933/1933 sz. alatt jóváhagyta és ajánlja.

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön, hol mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul szolgálnak.

Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havi díj 50 fillér.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934. számú engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
Stefán Béla.

Nyomtatta a „Hungária” könyvnyomtatási vállalat, Gyomán.

Feloldó Üzemvezető: Takat Sándor.